

03 iunie, 2025

DECLARAȚIE

Poziția Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC)

privind necesitatea respectării drepturilor electorale ale cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare

Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC), constituită din organizații neguvernamentale cu expertiză în domeniul electoral, subliniază importanța respectării integrale a dreptului constituțional la vot al tuturor cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv al celor aflați temporar sau permanent peste hotare.

Exercitarea drepturilor electorale de către cetățenii moldoveni din afara țării este o componentă esențială a procesului democratic. Acest drept este garantat de Constituția Republicii Moldova (art. 38), dezvoltat prin Codul electoral, și consolidat prin jurisprudența Curții Constituționale și recomandările organizațiilor internaționale precum OSCE/ODIHR și Comisia de la Veneția.

CALC atrage atenția asupra caracterului restrictiv al proiectului de lege înregistrat de un grup de deputați ai Blocului Comuniștilor și Socialiștilor (BCS), care vizează limitarea exercitării dreptului de vot al cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare. Inițiativa conține o serie de prevederi ce contravin standardelor constituționale, normelor electorale în vigoare și angajamentelor internaționale asumate de statul moldovean.

Cele mai problematice prevederi ale proiectului sunt următoarele:

- **Obligativitatea înregistrării consulare prealabile ca condiție pentru exercitarea votului în afara țării** reprezintă o ingerință directă în principiul înregistrării pasive a alegătorilor, consfințit de Constituția Republicii Moldova și confirmat de Curtea Constituțională. Conform jurisprudenței acesteia, în special Hotărârea nr. 15 din 27 mai 1998, accesul la vot nu poate fi condiționat de viza de reședință sau de orice altă formă de înregistrare suplimentară. Sistemul electoral al Republicii Moldova se bazează pe înregistrarea automată a alegătorilor în Registrul de Stat, iar includerea suplimentară pe liste se face în ziua votului, fără constrângeri administrative.
- **Excluderea votului cetățenilor cu acte expirate este o măsură arbitrară, cu potențial discriminatoriu**, care nu ia în considerare posibilitatea identificării persoanei în Registrul alegătorilor și ignoră faptul că dreptul la vot derivă din cetățenie, nu din validitatea formală a unui document de identitate.
- **Limitarea efectului voturilor exprimate peste hotare** – prin numărare separată, aplicarea unui coeficient de reprezentare sau restrângerea impactului acestor voturi asupra rezultatului alegerilor – contravine principiului votului egal, garantat de art. 38 din Constituție, art. 4 din Codul electoral, și reafirmat de Codul bunelor practici în materie electorală al Comisiei de la Veneția. Toate voturile, indiferent de locul exprimării, trebuie să aibă aceeași valoare juridică.
- **Invocarea hotărârii CtEDO în cauza Sitaropoulos și Giakoumopoulos vs. Grecia** ca temei pentru restricționarea votului în diaspora este eronată și tendențioasă. Hotărârea menționată nu autorizează limitarea dreptului la vot, ci recunoaște obligația pozitivă a statelor de a crea condiții reale pentru exercitarea acestui drept. Totodată, Comisia de la

Veneția recomandă explicit statelor membre ale Consiliului Europei să faciliteze participarea electorală a cetățenilor aflați peste hotare și să elimine obstacolele administrative inutile.

Este inacceptabil ca cetățenii aflați peste hotare – care contribuie substanțial la economia națională și la dezvoltarea țării prin remitențe, expertiză și implicare civică – să fie tratați ca un corp electoral manipulat în funcție de preferințele politice ale momentului. Astfel de abordări subminează încrederea publicului în corectitudinea procesului electoral și afectează coeziunea democratică a societății.

În acest sens, Coaliția subliniază că:

- **Toți cetățenii Republicii Moldova trebuie să beneficieze de drepturi egale în procesul electoral**, indiferent de locul în care se află în ziua alegerilor;
- **Statul are obligația pozitivă** de a asigura accesul efectiv la vot prin organizarea eficientă a procesului electoral peste hotare, inclusiv prin menținerea criteriilor transparente de constituire a secțiilor de votare și explorarea metodelor alternative de vot precum extinderea aplicării votului prin corespondență;
- **Orice inițiativă legislativă** care afectează exercitarea drepturilor electorale trebuie să respecte principiile constituționale și să fie analizată prin prisma jurisprudenței naționale și internaționale.

CALC îndeamnă autoritățile Republicii Moldova – în special Parlamentul să respingă orice propuneri de natură să îngreunească nejustificat dreptul la vot al cetățenilor aflați în afara țării și să acționeze cu responsabilitate în consolidarea unui cadru electoral echitabil, incluziv și predictibil.

Totodată, Coaliția solicită partidelor politice să respecte caracterul universal al dreptului de vot, garantat de Constituție și de convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte.

--

Această declarație este fundamentată pe [analiza juridică](#), standardele internaționale, jurisprudența relevantă și documentele de monitorizare elaborate de organizațiile membre ale CALC.

www.alegeliber.md